

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **C. R.**

skazanego z art. 189 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 21 maja 2024 r.

wniosku obrońcy o wydanie uzupełniającego rozstrzygnięcia w przedmiocie

kosztów obrony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,

na podstawie art. 626 § 2 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. uzupełnić pkt 2 postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2024 r., IV KK 553/23, w ten sposób, że zwolnić skazanego C. R. od tej części kosztów postępowania kasacyjnego, która związana jest z kosztami obrony z urzędu i w tym zakresie kosztami tymi obciążyć Skarb Państwa;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. A. (Kancelaria Adwokacka w B.) - obrońcy z urzędu C. R. , kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych), w tym 23 VAT, tytułem sporządzenia i wniesienia kasacji.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2024 r., IV KK 553/23, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną przez adw. A. A.

– obrońcę z urzędu skazanego C. R. , od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt VIII Ka 1036/21.

W postanowieniu tym nie rozstrzygnięto natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata wyznaczonego z urzędu.

Pismem z dnia 30 kwietnia 2024 r. obrońca złożył wniosek o rozpoznanie zawartego w kasacji jego wniosku w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte przez oskarżonego ani w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek obrońcy o zasądzenie kosztów obrony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, wobec sporządzenia i wniesienia przez adwokata kasacji na rzecz skazanego C. R. jest zasadny, a podstawę prawną takiego orzeczenia stanowi przepis art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1184 ze zm.).

Wobec braku rozstrzygnięcia w tym przedmiocie w postanowieniu merytorycznym konieczne stało się wydanie orzeczenia uzupełniającego na podstawie art. 626 § 2 k.p.k. Co więcej, okoliczność powyższa wynikała z faktu przeoczenia stosowanego wniosku zawartego w *petitum* kasacji. To z kolei implikowało, zwolnienie skazanego, na zasadach słuszności (art. 624 § 1 *in fine* k.p.k.), z tej części kosztów postępowania kasacyjnego, które związane są z pokryciem przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej przez adwokata z urzędu. Obciążenie skazanego kosztami postępowania kasacyjnego (pkt 2 postanowienia z dnia 22 kwietnia 2024 r.) dotyczy więc wyłącznie opłaty od kasacji oraz ryczałtu za doręczenia.

Określając wysokość wynagrodzenia obrońcy wyznaczonego z urzędu Sąd Najwyższy uwzględnił wysokość opłaty przewidzianej za taką czynność – sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzeczenie wydał sąd rejonowy – w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm.).

Odstępując w związku z tym od stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2023 r. poz. 2631), kierowano się wskazaniem zawartym w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2023 r., I KZP 5/23, w którym dokonując rozproszonej kontroli konstytucyjności przepisu rangi podustawowej wskazano, że zróżnicowane stawek za poszczególne czynności dokonywane przez obrońców ustanowionych z wyboru oraz wyznaczonych z urzędu jest niezgodne z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2024 r., V KO 96/23).

Co więcej, § 2 pkt 1 w związku z § 4 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, w zakresie, w jakim określa opłaty stanowiące ponoszone przez Skarb Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w wysokości niższej niż stawki minimalne opłat określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, uznany został za niezgodny ze wskazanymi wyżej wzorcami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lutego 2024 r., SK 90/22. Wobec publikacji tego orzeczenia w Dzienniku Ustaw z 2024 r., poz. 300, z dniem tej publikacji (4 marca 2024 r.) uznane za niekonstytucyjne normy zawarte w rozporządzeniu z dnia 3 października 2016 r. zostały derogowane z porządku prawnego.

Uwzględniając powyższe oraz treść powołanego już § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o opłatach za czynności adwokackie, wynagrodzenie obrońcy z urzędu za sporządzenia i wniesienie kasacji w tej sprawie Sąd Najwyższy określił na kwotę stawki minimalnej przewidzianej dla obrońcy ustanowionego z wyboru, tj. 720 zł. W tej też kwocie mieści się kwota podatku od towarów i usług, o której mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. Przypomnieć należy, że rozporządzenie z dnia 22 października 2015 r. nie przewiduje powiększania należnych adwokatom opłat o stawkę VAT. Stosowanie w tym układzie regulacji niekonstytucyjnego rozporządzenia, poprzez podwyższanie opłaty o podatek od

towarów i usług skutkowałoby wydawaniem orzeczeń na niekorzyść adwokatów ustanowionych przez stronę z wyboru. Skoro więc, dokonując prokonstytucyjnej wykładni przepisów i uwzględniając w związku z tym przy stawkach minimalnych dla obrońców z urzędu stawki minimalne należne obrońcom z wyboru, to należy to czynić za wszystkimi w tym zakresie konsekwencjami, aby nie naruszać zasady równości, tym razem na niekorzyść obrońców z wyboru (zob. podobnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 lutego 2024 r., V KK 393/23).

Kierując się całokształtem przeprowadzonych wyżej rozważań, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]